

El noi de la casa de la muntanya

John Boyne

De l'autor
del supervendes

El noi del
pijama de ratlles

labutxaca

John Boyne

El noi de la casa de la muntanya

Traducció de Jordi Cussà

Empúries
Barcelona

Títol original: *The Boy at the Top of the Mountain*

© John Boyne, 2015

La primera edició en català d'aquesta obra es va publicar
a Empúries l'any 2016

Primera edició en aquest segell: abril del 2018

Segona impressió: juliol del 2019

© de la traducció: Jordi Cussà Balaguer, 2016

© d'aquesta edició: Edicions 62, s.a.,
labutxaca

Fotocomposició: Moelmo, s.c.p.

Impressió: Liberdúplex

DIPÒSIT LEGAL: B. 4.252-2018

ISBN: 978-84-17031-86-2

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de
l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació
pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa
a les sancions establertes per la llei.

Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos
Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar
algun fragment d'aquesta obra

(www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

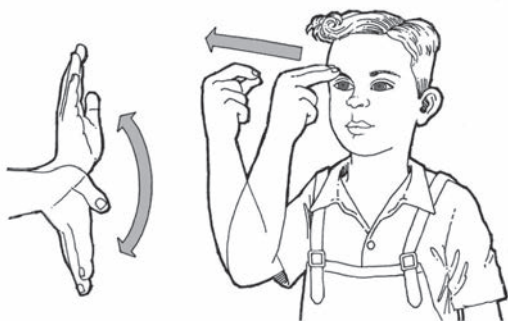
TRES TAQUES VERMELLES EN UN MOCADOR

Tot i que el pare del Pierrot Fischer no havia mort a la Primera Guerra Mundial, la seva mare, l'Émilie, sempre havia sostingut que el que l'havia matat havia estat la guerra.

El Pierrot no era l'únic noi de set anys de París que vivia amb una família monoparental. El noi que seia davant seu a l'escola no havia vist la seva mare ni una vegada des que ella s'havia escapat amb un venedor d'enciclopèdies, mentre que l'abusananos de la classe, el que li deia Pierrot *Le Petit* perquè era menut, tenia una habitació sobre la botiga de tabac dels seus avis, a l'Avenue de la Motte-Picquet, on es passava la major part del temps tirant globus plens d'aigua des de la finestra de dalt sobre el cap dels vianants que caminaven per sota, per molt que després assegurés que no en sabia res.

I el millor amic del Pierrot, l'Anshel Bronstein, vivia sol amb la mare, Madame Bronstein, en un pis de la planta baixa del mateix edifici on vivia ell, a l'Avenue Charles-Floquet, perquè el seu pare s'havia ofegat dos anys abans durant un intent fallit de creuar nedant el canal de la Mònega.

El Pierrot i l'Anshel havien nascut amb poques setmanes de diferència i havien crescut com a germans o gairebé, ja que la mare d'un es cuidava de tots dos quan l'altra mare necessitava dormir una estona. Però, a l'inrevés de molts germans, ells no es barallaven mai. L'Anshel havia nascut sord, per això els nois s'havien empecat un llenguatge de signes des de petits i es comunicaven fàcilment, expressant amb dits àgils tot el que es volien dir. Fins i tot van crear uns símbols especials per a ells dos i els feien servir en comptes dels noms. L'Anshel va adjudicar al Pierrot el signe del gos, perquè creia que el seu amic era amable i lleial, mentre que el Pierrot va adoptar el signe de la guineu per a l'Anshel, a qui tot-hom considerava el més llest de la classe. Quan feien servir aquests sobrenoms, les mans feien aquests gestos:

Passaven la major part del temps junts, xutant una pilota de futbol al Camp de Mart i llegint els mateixos llibres. La seva amistat era tan forta que el Pierrot era l'única persona a la qual l'Anshel permetia llegir les narracions que de nit escrivia al dormitori. Ni tan sols Madame Bronstein no sabia que el seu fill volia ser escriptor.

«Aquesta és bona», deia el Pierrot amb signes, movent els dits mentre li tornava un feix de pàgines. «M'ha agradat el tros del cavall i l'escena en què descobreixen l'or amagat al taüt. Aquesta no és tan bona», prosseguia, tornant-li un altre plec. «Però ho fa que tens una calligrafia tan dolenta que alguns fragments no els he pogut llegir.. I aquesta...», afegia encara, fent onejar un altre recull de fulls en l'aire com si fos en una desfilada. «Aquesta no té ni cap ni peus. Jo de tu, aquesta, la llançaria a les escombraries».

«És experimental», replicava l'Anshel amb signes. No el molestava la crítica, però amb relació als relats que agradaven menys al seu amic a vegades es posava a la defensiva.

«No», insistia el Pierrot, sacsejant el cap. «No té cap mena de sentit. No hauries de permetre que la llegís ningú. Es pensaran que tens un cargol fluix».

Al Pierrot també li agradava la idea d'escriure contes, però no aconseguia quedar-se prou estona assegut per posar-los en paraules sobre una pàgina. En comptes d'això, s'asseia davant per davant del seu amic i es posava a cantar, a imaginar coses o a descriure alguna entremaliadura que havia fet a l'escola, i l'Anshel s'ho rumiava atentament i després l'hi transcrivia.

«O sigui que, això, ho he escrit jo?», li preguntava el Pierrot quan el seu amic finalment li donava els fulls i els podia llegir.

«No, ho he escrit jo», replicava l'Anshel. «Però és la teva història».

L'Émilie, la mare del Pierrot, ja gairebé no parlava mai del pare, tot i que el noi encara hi pensava constant-

ment. El Wilhelm Fischer havia viscut amb la seva esposa i el seu fill fins tres anys abans, però havia marxat de París l'estiu de 1933, pocs mesos després del quart aniversari del nen. El Pierrot el recordava com un home alt que imitava el so d'un cavall mentre el carretejava pels carrers damunt les seves espatlles amples, i de tant en tant es posava a galopar, cosa que sempre feia xisclar el Pierrot d'alegria. Li ensenyava alemany, perquè no oblidés els avantpassats, i s'esforçava per ensenyar-li cançons senzilles al piano, tot i que el Pierrot era conscient que no ho faria mai tan bé com el pare. El Papa tocava cançons folklòriques que feien plorar els visitants, en particular quan a més cantava amb aquella seva veu, suau però poderosa, que parlava de records i penediments. El Pierrot compensava la seva manca de destresa musical amb la capacitat per als idiomes: podia passar de parlar alemany amb el pare a parlar francès amb la mare sense cap dificultat. A les festes, el seu número especial era cantar *La Marseillaise* en alemany, i després *Das Deutschlandlied* en francès, habilitat que a vegades incomodava els convidats.

—No vull que ho facis més, Pierrot —li va dir la Maman una nit que l'actuació havia provocat una lleu discussió amb uns veïns—. Aprèn alguna altra cosa si et vols fer veure. Malabars. Trucs de màgia. Posar-te de cap per avall. Qualsevol cosa que no impliqui cantar en alemany.

—Què té de dolent l'alemany? —li va preguntar el Pierrot.

—Sí, Émilie —va intervenir el Papa des de la butaca del racó, on s'havia passat el vespre bevent vi en excés,

hàbit que sempre el deixava de mal humor, cavillant sobre les males experiències que l'ennuolaven—. Què té de dolent l'alemany?

—No n'has tingut prou encara, Wilhelm? —va replicar la dona amb les mans clavades als malucs mentre es girava per mirar-lo de cara.

—Prou què? Prou amics teus que insulten el meu país?

—No l'insultaven pas —va protestar ella—. Només els costa oblidar la guerra, ja ho saps. Especialment, a aquells que van perdre persones estimades a les trinxeres.

—Però no els molesta venir a casa meva, menjar-se la meva teca i beure's el meu vi.

El Papa va esperar que la Maman hagués tornat a la cuina per cridar el Pierrot amb un gest i posar-li un braç al voltant de la cintura.

—Un dia recuperarem el que és nostre —va afirmar, mirant el noi directament als ulls—. I quan ho fem, has de recordar a quin bàndol ets. Pots haver nascut a França i viure a París, però ets un alemany de soca-rel igual com jo. No te n'oblidis, Pierrot.

A vegades, el Papa es despertava en plena nit amb uns crits tan forts que ressonaven pels corredors foscos i deserts del pis, i el gos del Pierrot, el D'Artagnan, saltava aterrit del cistell on dormia cap al llit del noi i es colgava sota els llençols tremolant, al costat del seu amo. El nen llavors tibava els llençols fins que li arribaven a la barbeta, i escoltava a través de les parets, francament pri-

mes, mentre la Maman intentava calmar el Papa dient-li en murmuris que no li passava res, que era a casa amb la família, que només havia estat un malson.

—Però és que no ha estat un somni —va sentir que deia una nit el seu pare, amb la veu esquarterada per la desesperació—. Era pitjor que això. Era un record.

A vegades, quan el Pierrot es despertava amb la urgència d'anar corrents al bany, es trobava el seu pare assegut a la taula de la cuina, amb el cap ensorrat sobre la superfície de fusta, mormolant tot sol amb una ampolla buida tombada al costat. Sempre que això succeïa, el noi se n'anava corrent i descalç al pis de baix per llançar l'ampolla al cubell del pati, perquè la mare no ho descobrís l'endemà al matí. I normalment, quan tornava a dalt, el Papa s'havia aixecat i, qui sap com, havia aconseguit trobar el camí del llit.

L'endemà, ni el pare ni el fill no en deien ni una paraula, de tot això.

Una vegada, no obstant, sortint a fora en una d'aquestes missions en plena nit, el Pierrot va relliscar sobre l'escala humida i va caure a terra... no prou malament per fer-se mal però sí per trencar l'ampolla que duia, i quan es va aixecar se li va incrustar un esquerdill de vidre a la planta del peu esquerre. Entre ganyotes de dolor, se'l va arrencar, però així que va sortir va començar a filtrar-se un rajolí de sang per l'esquinç de la pell. Quan va tornar al pis coixejant a buscar una bena, el Papa es va despertar i va adonar-se que era responsable d'aquell accident. Després de desinfectar la ferida i assegurar-se que estigués ben embenada, va fer seure el noi i es va disculpar pel mal costum de beure. Mentre s'eixu-

gava les llàgrimes, va recalcar al Pierrot que l'estimava molt i li va prometre que no el posaria mai més en perill.

—Jo també t'estimo, Papa —va dir el Pierrot—. Però t'estimo més que mai quan em portes a collibè i fas veure que ets un cavall. No m'agrada que t'asseguis a la butaca i no vulguis parlar ni amb mi ni amb la Maman.

—A mi tampoc no m'agraden aquestes estones —va respondre el Papa suaument—. Però a vegades es diria que se'm posa un núvol fosc al damunt i no el puc apartar de cap manera. Per això bec, llavors. M'ajuda a oblidar.

—A oblidar què?

—La guerra. Les coses que vaig veure a la guerra —i va tancar els ulls mentre xiuxiuejava—. Les coses que vaig fer.

El Pierrot es va empassar saliva, gairebé espantat pel simple fet de formular la pregunta.

—I què vas fer?

El Papa li va oferir un somriure trist.

—Fes el que fes, ho vaig fer pel meu país —va aclarir—. Ho pots entendre, això, oi que sí?

—Sí, Papa —va contestar el Pierrot, que no acabava d'entendre a què es referia el seu pare però li sonava coratjós igualment—. Jo també seré un soldat, si així t'has de sentir orgullós de mi.

El Papa va mirar el seu fill i li va posar una mà a l'espatlla.

—Només t'has d'assegurar d'escollir el bàndol correcte —va sentenciar.

Després d'aquesta escena, es va passar una colla de setmanes sense beure. I tot d'una, amb la mateixa brus-

quedat amb què ho havia deixat, va reaparèixer el núvol fosc del qual li havia parlat, i va tornar a començar.

El Papa treballava de cambrer en un restaurant de la ciutat. Desapareixia cada matí al voltant de les deu i tornava a les tres, per tornar a marxar a les sis a servir els sopars. Un dia va arribar a casa de mala lluna i va explicar que algú anomenat Papa Joffre havia anat a dinar al restaurant i s'havia assegut en una de les seves taules. Ell s'havia negat a servir-lo fins que l'encarregat, Monsieur Abrahams, li havia etzibat que si no ho feia ja se'n podia anar a casa i no tornar.

—Qui és el Papa Joffre? —va preguntar el Pierrot, que no havia sentit mai aquell nom.

—Va ser un gran general durant la guerra —va respondre la Maman aixecant una pila de roba d'un cistell per posar-la al costat de la fusta de planxar—. Un heroi per a la nostra gent.

—Per a la teva gent —va objectar el Papa.

—Recorda que et vas casar amb una dona francesa —va remarcar la Maman, girant-se de cara a ell enfadada.

—Perquè l'estimava —va replicar el Papa—. Pierrot, no t'he explicat mai què va passar la primera vegada que vaig veure la teva mare? Va ser un parell d'anys després del final de la Primera Guerra Mundial. Havia quedat amb la meva germana Beatrix per veure'ns a l'estona lliure per dinar, i quan vaig arribar al centre comercial on treballava estava parlant amb una de les ajudants noves, una personeta tímida que tot just havia

començat aquella setmana. Li vaig donar un cop d'ull i vaig comprendre immediatament que era la noia amb qui em casaria.

El Pierrot va somriure. Li encantava que el pare li expliqués històries d'aquestes.

—Vaig obrir la boca per dir alguna cosa però no em venien les paraules. Semblava que se m'hagués adormit el cervell. De manera que em vaig quedar allà, mirant-la fixament sense dir res.

—Em vaig pensar que no estava bé del tot —va apuntar la Maman, somrient també a causa del record.

—La Beatrix em va haver d'agafar per les espatlles i sacsejar-me —va reprendre el Papa, rient-se de la seva pròpia estupidesa.

—Si no hagués estat per ella, no hauria acceptat mai sortir amb tu —va afegir-hi la Maman—. Ella em va dir que ho hauria de provar. Que no eres pas tan ruc com semblaves.

—Per què no la veiem mai, la tieta Beatrix? —va preguntar el Pierrot, que n'havia sentit parlar unes quantes vegades al llarg dels anys però no la coneixia personalment. No venia mai de visita ni els escrivia cap carta.

—Perquè no —va respondre el Papa, esborrant el somriure de la cara i canviant l'expressió.

—Però per què no?

—Deixa-ho córrer, Pierrot —va barbotejar ell.

—Sí, deixa-ho córrer, Pierrot —va repetir la Maman, mentre se li ennuvolava l'expressió igual que al pare—. Perquè això és el que fem en aquesta casa. Apartem la gent que estimem, no parlem mai de les coses importants i no permetem que ningú ens ajudi.

I, com si res, es va espatllar una conversa ben alegre.

—Menja com un porc —va remarcar el Papa al cap d'una mica, ajupint-se i mirant el Pierrot de dret als ulls, mentre corbava els dits com si fossin urpes—. El Papa Joffre, vull dir. Com una rata rosegant una panotxa de blat de moro.

Una setmana rere l'altra, el Papa es queixava que cobrava molt poc, i que Monsieur i Madame Abrahams el tractaven com a una criatura, i que els habitants de París cada dia eren més avars amb les propines.

—Per això no tenim mai diners —grunyia—. Són tan del puny estret. Sobretot els jueus... són els pitjors. I en vénen molts, perquè diuen que Madame Abrahams fa el peix *gefilte* i els *latkes* més bons de tota l'Europa occidental.

—L'Anshel és jueu —va apuntar en veu baixa el Pierrot, que sovint veia el seu amic marxant cap al temple amb la mare.

—L'Anshel és un dels bons —va murmurar el Papa—. Diuen que a tots els cistells de pomes n'hi ha una de podrida. Però això també es pot entendre a l'inrevés...

—No tenim mai diners —va intervenir la Maman interrompent-lo— perquè et gastes en vi la major part del que guanyes. I no hauries de parlar dels nostres veïns d'aquesta manera. Recorda que...

—Et penses que ho he comprat, això? —li va preguntar ell, agafant una ampolla i girant-la per ensenyar-li l'etiqueta, del mateix vi de la casa que gastaven

al restaurant—. La teva mare pot ser molt ingènua a vegades —va afegir, dirigint-se al Pierrot en alemany.

A pesar de tot, al Pierrot li encantava passar l'estona amb el pare. Un cop al mes el portava al jardí de les Tulleries, on li ensenyava el nom dels arbres i les plantes que flanquejaven els camins, i li explicava com canviaven en el transcurs de les estacions. Els seus propis pares, segons li va comentar, havien estat horticultors apassionats i adoraven tot el que tenia relació amb la terra.

—Però ho van perdre tot, per descomptat —va afegir—. Els van prendre la masia. Van destruir tota la feina que hi havien posat. No se'n van recuperar mai.

Camí de casa, el pare va comprar gelats a un venedor de carrer, i com que al Pierrot li va caure a terra el pare li va donar el seu.

Aquesta mena de coses eren les que el Pierrot procurava recordar quan a casa hi havia males cares. Poques setmanes després, va esclatar una discussió a la sala d'estar perquè uns veïns (diferents dels que s'havien queixat perquè el Pierrot cantava *La Marseillaise* en alemany) van començar a discutir sobre política. Es van posar a cridar, airejant greuges antics, i quan van marxar els pares del Pierrot es van barallar de mala manera.

—Si almenys deixessis de beure! —xisclava la Maman—. L'alcohol et fa dir coses terribles. No t'adones de com fas enrabiard la gent?

—Bec per oblidar —va cridar el Papa—. Tu no has vist el que jo he vist. No tens aquestes imatges giravoltant dins el cap dia i nit.

—Però ja fa molt temps de tot allò —va replicar ella,

acostant-se-li per agafar-lo del braç—. Sisplau, Wilhelm, ja sé que això et fa patir molt, però potser és perquè et negues a parlar-ne assenyadament. Potser si compartissis el dolor amb mi...

L'Émilie no va acabar la frase, perquè en aquell moment el Wilhelm va fer una cosa molt perversa, una cosa que havia fet per primera vegada uns mesos abans, i malgrat que havia jurat que no hi tornaria mai més, des d'aleshores ja havia trencat la promesa unes quantes vegades. Tot i que s'enrabiava molt, la mare del Pierrot sempre trobava alguna manera de disculpar el comportament del pare, en particular quan va trobar el seu fill plorant al dormitori a causa de les escenes espantoses que havia presenciat.

—No l'has de culpar —li va dir.

—Però et fa mal —va protestar el Pierrot, alçant la mirada amb els ulls plens de llàgrimes.

Sobre el llit, el D'Artagnan els va mirar alternativament abans de saltar a terra i fregar el costat del nen amb el morro. Aquell gosset sempre ho notava, quan el Pierrot estava enfadat.

—Està malalt —va replicar l'Émilie, posant-se una mà a la cara—. I quan algú que estimem està malalt, la nostra responsabilitat és ajudar-lo a curar-se. Si ens deixa. Però si no ens deixa... —va inspirar profundament abans de tornar a parlar—. Pierrot —va demanar-li—, què et semblaria si ens en anéssim a viure a un altre lloc?

—Tots tres?

Ella va dir que no movent el cap.

—No —va contestar—. Només tu i jo.

—I el Papa què?

La Maman va sospirar, i el Pierrot va adonar-se que els ulls se li omplien de llàgrimes.

—Només sé que no podem seguir com ara —va concloure.

L'última vegada que el Pierrot va veure el pare va ser un vespre calorós de maig, poc després de complir quatre anys, en què la cuina tornava a ser plena d'ampolles buides i el Papa va començar a donar-se cops a les temples amb les mans, mentre cridava que eren allà dins, que eren tots allà dins, i que venien per venjar-se d'ell... frases que per al Pierrot no tenien cap sentit. El Papa es va acostar a la vitrina i va arrencar a llançar a terra plats, bols i tasses, que s'esmicolaven a trossets. La Maman estirava els braços cap a ell, implorant per intentar calmar-lo, però ell va deixar anar el braç i li va clavar un cop de puny a la cara, esgaripant paraules tan horroroses que el Pierrot es va tapar les orelles i va fugir corrent amb el D'Artagnan cap al dormitori, on es van amagar a l'armari. El Pierrot tremolava debatent-se per no plorar, mentre el quisso, que detestava tota mena de trasbals, grinyolava i s'arraulia vora el cos del noi.

El Pierrot es va passar hores dins l'armari, fins que tot va quedar en silenci, i llavors va descobrir que el seu pare s'havia fos i que la mare era a terra, immòbil, amb la cara ensangonada i plena de cops. El D'Artagnan s'hi va acostar cautelosament, acotant el cap per llepar-li l'orella repetidament amb la intenció de despertar-la, però el Pierrot només la mirava incrèdul amb els ulls esbatanats. Aplegant tot el coratge, va baixar les escales

corrent fins al pis de l'Anshel i els va indicar l'escala, incapaç de pronunciar ni una paraula. Madame Bronstein, que devia haver sentit el terrabastall abans però estava massa espantada per ficar-s'hi, va córrer escales amunt, pujant els graons de dos en dos o de tres en tres i tot. El Pierrot mentrestant va mirar el seu amic dins del pis; un noi incapaç de parlar i l'altre incapaç de sentir-hi. Va copsar una pila de fulls a la taula que hi havia al darrere, s'hi va acostar, es va asseure, i es va posar a llegir l'última narració de l'Anshel. Per estrany que pugui semblar, va descobrir que perdre's dins un món que no era el seu era una bona escapatòria.

No van saber res del pare durant setmanes, i el Pierrot anhelava i temia el seu retorn de la mateixa manera, i llavors un matí els va arribar la notícia que el Wilhelm havia mort en caure d'un tren que anava de Munic a Penzberg, el poble on havia nascut i on havia passat la infantesa. Quan se'n va assabentar, el Pierrot se'n va anar al dormitori, va tancar la porta amb clau, va mirar el gos, que dormisquejava sobre el llit, i molt a poc a poc li va dir:

—Ara el Papa ens mira des del cel, D'Artagnan. I un dia aconseguiré que se senti orgullós de mi.

Després, Monsieur i Madame Abrahams van oferir feina de cambrera a l'Émilie, cosa que Madame Bronstein va considerar de mal gust, ja que es limitaven a oferir-li la feina que abans feia el seu marit. Però la Maman,

conscient que ella i el Pierrot necessitaven els diners, la va acceptar agraïda.

El restaurant era a mig camí de l'escola del Pierrot i del pis on vivia amb la mare, i totes les tardes es posava a llegir i a dibuixar a la sala petita de baix, mentre el personal del servei entrava i sortia per descansar un moment, xerrar dels clients i, en general, atabalar-lo amb un excés d'atencions. Madame Abrahams sempre li portava una ració del plat especial del dia, i després un bol de gelat.

El Pierrot es va passar totes les tardes durant tres anys, dels quatre als set, assegut en aquella saleta mentre la Maman servia els clients al pis de dalt, i per més que no en parlava mai, pensava en el pare cada dia, i se l'imaginava dret allà, posant-se l'uniforme al matí o comptant les propines al final de la jornada.

Anys més tard, quan el Pierrot recordava la infantesa, sentia tot d'emocions contradictòries. Malgrat que el seu pare el posava molt trist, tenia molts amics, s'ho passava bé a l'escola i vivia feliçment amb la Maman. París estava exuberant i els carrers sempre eren plens de gent i moviment.

Però el 1936, per l'aniversari de l'Émilie, el que havia d'haver estat un dia alegre es va capgirar en tragèdia. Aquell vespre, Madame Bronstein i l'Anshel havien pujat amb un pastisset per celebrar-ho, i el Pierrot i el seu amic n'assaborien el segon tall quan, inesperadament, la Maman va començar a estossegar. El nen d'entrada es va pensar que un mos de pastís li havia anat per

mal camí, però la tos va continuar molta més estona del que semblava normal, i no es va aturar fins que Madame Bronstein li va donar un got d'aigua. Quan la dona es va recuperar, no obstant, tenia els ulls injectats en sang i s'encastava una mà al pit com si li fes mal.

—Em trobo bé —va dir, mentre se li reposava la respiració—. Em dec haver constipat i prou.

—Però reina... —va exclamar Madame Bronstein empal·lidint, bo i assenyalant el mocador que l'Émilie tenia als dits.

El Pierrot s'hi va fixar i va quedar bocabadat en adonar-se que al centre del retall de lli hi havia tres taquetes de sang. La Maman també les va mirar fixament un moment abans de rebregar el mocador i ficar-se'l a la butxaca. Llavors, recolzant totes dues mans amb prudència als braços de la cadira, es va aixecar, es va allisar el vestit i va intentar somriure.

—Émilie, vols dir que et trobes bé? —li va preguntar Madame Bronstein posant-se dreta, però la mare del Pierrot va assentir ràpidament.

—No té importància —va replicar—. Deu ser una infecció de gola, tot i que em sento una mica cansada. Potser hauria de dormir una estona. Heu estat molt amables de portar el pastís, però si a tu i a l'Anshel no us sap greu...

—És clar, és clar —va contestar Madame Bronstein, tocant l'espatlla del seu fill i desfilant cap a la porta més de pressa del que mai l'havia vist fer-ho el Pierrot—. Si necessiteu alguna cosa, només cal que piqueu de peus a terra unes quantes vegades i pujaré com un llampec.

Aquella nit, la Maman no va tossir més, ni tampoc

els dies següents, però una tarda, mentre atenia uns clients al restaurant, va fer l'efecte de perdre el control per complet i la van portar a baix, on el Pierrot jugava a escacs amb un cambrer. Aquesta vegada tenia la cara grisa i al mocador no hi havia taques de sang sinó que n'era ple. Li rajava la suor per la cara i, quan va arribar, el doctor Chibaud la va mirar un instant i va cridar una ambulància. Al cap d'una hora, estava estirada en un llit de l'hospital Hôtel-Dieu de París, mentre els metges l'examinaven i murmuraven parlant entre ells, amb veu fluixa i to de preocupació.

El Pierrot va passar aquella nit a casa dels Bronstein, capicuat amb l'Anshel al llit de l'Anshel, mentre el D'Artagnan roncava a terra. Estava molt espantat, per descomptat, i li hauria agradat parlar amb el seu amic del que passava, però, tot i que s'expressava molt bé amb signes, a les fosques no li servia de res.

Va visitar la Maman cada dia durant una setmana, i s'hauria dit que cada dia li costava més respirar. I va ser l'únic que li feia companyia la tarda de diumenge en què la respiració se li va alentir completament i els dits se li van afluixar al voltant dels d'ell. Llavors el cap li va relliscar cap a un costat del coixí, amb els ulls oberts encara, i el nen va comprendre que se n'havia anat.

El Pierrot es va quedar assegut una estona abans de córrer la cortina al voltant del llit en silenci, i després va tornar a la cadira al costat de la mare per agafar-li la mà com si no l'hagués de deixar anar mai. Al final va arribar una infermera d'edat avançada, va adonar-se del que havia succeït i li va dir que havia d'emportar-se l'Émilie a un altre lloc, per preparar el cos per als enter-

radors. En sentir aquestes paraules, el Pierrot va esclatar a plorar com si no hagués de parar mai, i es va aferrar al cos de la seva mare mentre la infermera mirava de consolar-lo. Va trigar molt a asserenar-se, i quan ho va fer tenia la impressió que se li havia esmicolat tot l'organisme per dins. No havia sentit mai un dolor semblant.

—Vull que s'emporti això amb ella —va dir, traient una foto del pare de la butxaca per posar-la al llit, al seu costat.

La infermera va assentir i li va prometre que s'asseguraria que aquella foto acompanyés la Maman.

—No tens família a la qual puguem avisar? —va demanar-li.

—No —va contestar el nen gronxant el cap, sense atrevir-se a mirar-la per no veure si als ulls de la infermera hi havia compassió o falta d'interès—. No, no tinc ningú més. M'he quedat sol. M'he quedat ben sol, ara.